II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 28 päivänä kesäkuuta 2000,

valtiontuesta, jonka Saksa on myöntänyt Salzgitter AG:lle, Preussag Stahl AG:lle ja rauta- ja terästeollisuuden alalla toimiville yhtymän tytäryhtiöille, jotka nykyisin tunnetaan nimellä Salzgitter AG — Stahl und Technologie (SAG)

(tiedoksiannettu numerolla K(2000) 1963)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2000/797/EHTY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon yhteisön säännöistä valtion tuesta terästeollisuudelle 18 päivänä joulukuuta 1996 tehdyn komission päätöksen N:o 2496/96/EHTY [1] (kuudennet terästukisäännöt) ja erityisesti sen 6 artiklan 5 kohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa [2] ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

I MENETTELY

(1) Komissio havaitsi vuoden 1998 alussa Preussag Stahl AG:n tilinpäätöksestä, että Saksa oli toistuvasti tukenut kyseistä yritystä monen vuoden ajan. Komissio on kirjannut asian ilmoittamattomien tukien rekisteriin numerolla NN 55/98, ja voidakseen arvioida tilannetta paremmin se on pyytänyt Saksalta tietoja 16 päivänä maaliskuuta 1998 ja 27 päivänä toukokuuta 1998. Näihin pyyntöihin on vastattu 27 päivänä huhtikuuta 1998, 18 päivänä syyskuuta 1998, 12 päivänä marraskuuta 1998 ja 18 päivänä tammikuuta 1999. Komissio on toimittanut Saksalle 20 päivänä heinäkuuta 1998 jäljennökset komission päätöksistä asioissa NN 68/90 ja NN 114/91. Sittemmin asiasta on neuvoteltu kaksi kertaa 29 päivänä syyskuuta 1998 ja 29 päivänä tammikuuta 1999.

(2) Komissio on ilmoittanut Saksalle 3 päivänä maaliskuuta 1999 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa kuudensien terästukisääntöjen 6 artiklan 5 kohdan mukainen menettely tuista, jotka Saksa oli myöntänyt raja-alueiden taloudellisesta tukemisesta annetun lain (Zonenrandförderungsgesetz, jäljempänä 'ZonenRFG') nojalla Salzgitter AG:lle, Preussag Stahl AG:lle (jäljempänä 'PSAG') ja EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluville tytäryhtiöille konsernissa, joka koostuu useista nykyisin nimen SAG — Stahl und Technologie alle kootuista yrityksistä.

[1] EYVL L 338, 28.12.1996, s. 42.
[2] EYVL C 113, 24.4.1999.

(3) Komission päätös on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ([3]). Tässä yhteydessä komissio on kehottanut kaikkia asianomaisia esittämään huomautuksensa tuesta.

(4) Komissio on saanut asianomaisilta huomautuksia, jotka on toimitettu Saksalle lausuntoa varten. Saksan lausunto on saatu 12 päivänä heinäkuuta 1999 päivätyllä kirjeellä.

II YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS TOIMENPITEISTÄ

Kuvaus tukien myöntämisestä/tuensaajista

(5) Samanaikaisesti, kun liikkeellä oli huhuja PSAG:n lähentymisestä erääseen toiseen yritykseen ja mahdollisesta yrityskaupasta, komissio totesi PSAG:n tilinpäätöksiä vuosilta 1994/1995 ja 1995/1996 tutkiessaan, että Saksa oli myöntänyt yritykselle useita tukia. Seuraava erä löytyy taseen vastattavaa-puolelta:

(6)

Saldo per … (miljoonaa Saksan markkaa)	30.9.1995	30.9.1996
Satunnaiserät, joihin sisältyy rahasto-osuus	589,3	484,5

(7) Rahasto-osuuden sisältävistä satunnaiseristä huomautetaan taseen erittelyssä, että rahastot muodostettiin raja-alueiden taloudellisesta tukemisesta annetun lain (Zonenrandförderungsgesetz, jäljempänä 'ZonenRFG') 3 pykälän, tuettavista alueista annetun lain (Fördergebietsgesetz, jäljempänä 'FördergebietsG') 4 pykälän ja tuloverolain (Einkommenssteuergesetz, jäljempänä 'EStG') 6b pykälän mukaisesti.

(8) Saksan useissa kirjeissä nämä rahasto-osuuden sisältävät satunnaiserät eritellään seuraavasti (miljoonaa Saksan markkaa):

Saldo per …	30.9.1994	30.9.1995	30.9.1996	30.9.1997
Yhteensä	659,6	589,3	484,5	378,3
siitä ZonenRFG:n 3 §	650,8	577,5	469,0	364,1

(9) Yhtymään kuuluvien yhtiöiden tilinpäätöksistä ilmenee, että myös muutamat tytäryhtiöt ovat muodostaneet rahastoja, erityisesti ZonenRFG:n nojalla.

(10) PSAG otti haltuunsa Salzgitter AG -nimisen sulattoyrityksen tämän yksityistämisen yhteydessä vuonna 1989 ja lunasti vuonna 1992 takaisin Ilsenburg GmbH -valssaamon. Preussag-yhtymä myi PSAG:n Niedersachsenin osavaltiolle ja Norddeutsche Landesbankille (Nord/LB) vuosien 1997 ja 1998 vaihteessa. PSAG:lle annettiin uusi nimi Salzgitter AG — Stahl und Technologie (jäljempänä 'SAG'). Noin 60 prosenttia SAG:n pääomasta vietiin pörssiin kesäkuussa 1998. Osakkeenomistajien vaihdosta huolimatta Salzgitter AG, PSAG ja SAG jatkoivat edelleen toimintaansa terästeollisuusalalla.

(11) Yritys työllistää yhteensä 12 000 henkeä, ja sen konsolidoitu liikevaihto vuonna 1997 oli 5,4 miljardia Saksan markkaa. Sen kolme tuotantolaitosta sijaitsevat Salzgitterissä, Peinessä ja Ilsenburgissa.

(12) Salzgitter ja Peine ovat Länsi- ja Itä-Saksan välisellä entisellä raja-alueella.

(13) Kuten menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä on todettu, Salzgitter AG, PSAG ja SAG — Stahl und Technologie ovat EHTY:n perustamissopimuksen 80 artiklassa tarkoitettuja yrityksiä.

([3]) Ks. alaviite 2.

ZonenRFG:n nojalla toteutetun järjestelyn taustaa

(14) DDR:ään ja Tšekkoslovakiaan rajoittuvia Saksan liittotasavallan alueita koskevat verosäädökset ovat peräisin 1950- ja 1960-luvuilta. ZonenRFG hyväksyttiin vuonna 1971 silloisia raja-alueita koskevien erikoislaatuisten taloudellisten haittojen korjaamiseksi. Komissio hyväksyi lain tutkittuaan sen yhdenmukaisuuden perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan (entiset 92 ja 93 artikla) kanssa, minkä jälkeen luotiin verojärjestelyjä investointien houkuttelemiseksi kyseiselle alueelle. Muun muassa lisäpoistot ja verovapaiden rahastojen muodostaminen hyväksyttiin laajemmin kuin yleisissä säädöksissä. Myöhemmin lakia muutettiin useaan otteeseen, ja siksi komissio teki vuonna 1988 uusia aluetukien myöntämistä koskevia päätöksiä. Valtiontukiasioista NN 68/90 ja NN 114/91 tekemällään päätöksellä komissio vahvisti vuonna 1991, että lisäpoistot ja verovapaat rahastot ovat EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja valtiontukia ja soveltuvat yhteismarkkinoille. Vuonna 1991 tehdyissä päätöksissä vahvistettiin aikataulu sekä Saksan laatimat menettelyt lisäpoistoja ja verovapaita rahastoja koskevien säännösten kumoamiseksi viimeistään vuonna 1995.

Toimenpiteiden vaikutus

(15) Saksa on esittänyt useissa kirjeissään ja varsinkin 29 päivänä lokakuuta 1990, 27 päivänä huhtikuuta 1998 ja 10 päivänä toukokuuta 1999 päivätyissä kirjeissä yksityiskohtaisia tietoja ja esimerkkejä lisäpoistojen ja/tai verovapaiden rahastojen vaikutuksista.

(16) Lisäpoistojen vaikutus perustuu mahdollisuuteen tehdä tukikelpoisista investoinneista ensimmäisenä vuotena tai ensimmäisinä vuosina yleisissä säädöksissä määrättyjä poistoja suuremmat poistot. Näin veron perusteena oleva voitto pienenee ensimmäisenä vuotena tai ensimmäisinä vuosina. Jäljelle jääväksi poistokaudeksi on säädetty pienemmät poistot. Arvonoikaisumekanismit auttavat lisäpoistoihin oikeutettua yritystä menestymään toiminnassaan paremmin.

(17) Verovapaat rahastot vaikuttavat yrityksen menestymiseen samantapaisen mekanismin mukaisesti.

(18) Vaikutus yrityksen menestymiseen riippuu erityisesti kulloinkin voimassa olevasta diskonttokorosta ja yritysverokannasta.

Investoinnit ja Saksan myöntämät verotukselliset lisätoimenpiteet

(19) Saksan ilmoituksen mukaan Salzgitter-yhtymä on vuodesta 1986 alkaen kirjannut tilinpäätökseensä yhteensä 2,3 miljardin Saksan markan investoinnit. Näistä noin 1,6 miljardia on mahdollistanut Salzgitter AG:lle ja myöhemmin Preussag Stahl AG:lle sekä EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluville eri tytäryhtiöille lisäpoistojen ja verovapaiden rahastojen kirjaamisen ZonenRFG:n 3 pykälän nojalla. Vain pieni osa kyseisistä investoinneista ei ilmoituksen mukaan kuulu EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan, ja muut investoinnit on suunnattu ympäristönsuojeluun.

Komission menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä esittämät epäilykset

(20) Komissio toteaa menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään, että Salzgitter AG:lle / Preussag Stahl AG:lle ja terästeollisuusyhtymän EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluville tytäryhtiöille (nykyiselle SAG-nimiselle yhtymälle) lisäpoistoina ja verovapaina rahastoina myönnetyt tuet ovat sääntöjenvastaisia valtiontukia.

(21) Tutkimuksen ensi vaiheessa komissio ei löytänyt Saksan esityksestä EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan eikä yksittäisten, viimeistään vuonna 1986 voimaan tulleiden terästukisääntöjen eri versioiden mukaisia perusteluja, joiden nojalla joitakin tarkasteltavana olevista tuista voitaisiin pitää yhteismarkkinoille soveltuvina. Erityisesti tähän tapaukseen ei voitu soveltaa 87 artiklan 2 kohdan c alakohtaa. Myös EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien ja sen ulkopuolisten alojen välinen erottelu vaikutti perustelemattomalta. Lisäksi puuttuivat tiedot, joiden avulla voitaisiin todistaa kyseessä olevien yritysten toteuttamien ympäristönsuojelua edistävien hankkeiden soveltuvuus yhteismarkkinoille.

(22) Komissio mainitsi myös tutkimuksen aikana heränneistä epäilyksistään tai kohtaamistaan vaikeuksista erityisesti seuraavien seikkojen osalta:

— luettelo ZonenRFG:n nojalla myönnetyillä tuilla rahoitetuista investoinneista;

— kyseisten tukitoimenpiteiden tuki-intensiteetin tarkka selvittäminen,

— sääntöjenvastaisten ja yhteismarkkinoille soveltumattomien tukien mahdollinen takaisinperintä SAG:ltä.

III ASIANOMAISTEN HUOMAUTUKSET

(23) Menettelyn kuluessa vain UK Steel Association esitti asianomaisen ominaisuudessa huomautuksia. Sen lähettämän 19 päivänä toukokuuta 1999 päivätyn kirjeen pääasiallisena sisältönä on väite, että nyt tutkittavana olevat toimenpiteet ovat yhteismarkkinoille soveltumattomia tukia.

(24) Toimenpiteet eivät varsinkaan ole luonteeltaan yleisiä, koska ne rajoittuvat maantieteellisesti Länsi- ja Itä-Saksan väliselle entiselle raja-alueelle.

(25) Komissio ei mielestään voi hyväksyä Saksan esittämää EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan c alakohdan soveltamista, sillä kuten Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut asiassa UK Steel Association vastaan komissio, terästukisääntöjä sovelletaan muita aloja koskeviin säännöksiin nähden ensisijaisina. Lisäksi terästukisääntöjä on tulkittava rajoitetusti.

(26) Vuodesta 1986 alkaen kulloinkin voimassa olleiden terästukisääntöjen mukaisesti ei aluetukien myöntäminen Länsi- ja Itä-Saksan välisellä entisellä raja-alueella toimiville yrityksille ole ollut missään vaiheessa luvallista.

(27) UK Steel Association epäilee lisäksi, ettei ympäristönsuojelutukia voida hyväksyä tämän menettelyn puitteissa.

(28) Komissio ei sen mukaan voi hyväksyä perustelua, että tiettyjä tukia on käytetty SAG:n EHTY:n perustamissopimuksen ulkopuolisen toiminnan hyväksi, koska yrityksen EHTY:n soveltamisalaan kuuluva ja sen ulkopuolinen toiminta liittyvät hyvin läheisesti toisiinsa. Siksi heijastusvaikutusten vaara on hyvin suuri.

(29) Lopuksi UK Steel Association kehottaa komissiota vaatimaan tukien väliaikaista takaisinperintää.

IV SAKSAN HUOMAUTUKSET

(30) Vastauksessaan menettelyn aloittamista koskevaan päätökseen Saksa esitti kahtatoista pääkohtaa koskevat huomautukset. Brysselissä 16 päivänä joulukuuta 1999 ja 7 päivänä maaliskuuta 2000 pidetyissä kokouksissa, joihin Saksan, SAG:n ja komission edustajat osallistuivat, käsiteltiin useita 10 päivänä toukokuuta 1999 päivätyssä kirjeessä mainittuja seikkoja, jotka Saksan viranomaiset vahvistivat myöhemmin 17 päivänä tammikuuta ja 28 päivänä maaliskuuta 2000 päivätyissä kirjeissä.

(31) Saksan esittämien analyysien sisältö on seuraava:

(32) Omasta mielestään Saksa on noudattanut velvollisuuttaan ilmoittaa komissiolle ZonenRFG:n mukaisesta järjestelystä.

(33) ZonenRFG:n mukaisia lisäpoistoja ja verovapaita rahastoja koskevasta kysymyksestä Saksa toteaa, että tämä laki on yleinen verosäädös, jota sovelletaan suurimmassa osassa Saksaa. Verohallinto myöntää verohelpotukset kelpoisuusehdot täyttäville yrityksille ilman poikkeuksia (ottamatta tapauskohtaisesti huomioon kansallisuutta, yrityksen toimipaikkaa, yritystoiminnan luonnetta tms.).

(34) Komissio on hyväksynyt ZonenRFG:n EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan c alakohdan perusteella, jossa määrätään Saksan jaosta aiheutuvien haittojen korvaamisesta. Nämä seikat on mainittu lain sanamuodossa. Tuensaajat ovat saaneet vain korvauksen ilman mitään lisäetuja. Tässä yhteydessä Saksa viittaa kilpailupolitiikkaa koskevaan 27. kertomukseen, jonka 231 kohdassa on mainittu Länsi- ja Itä-Saksan välinen entinen raja-alue.

Poliittisen ja oikeudellisen sisältönsä vuoksi ZonenRFG ei ole tavanomainen aluetukijärjestelmä. Sen tavoitteena on taata kyseisen alueen yrityksille samat mahdollisuudet kuin niiden kilpailijoillakin on. EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan c alakohta merkitsee jo itsessään, että sen soveltamisalaan kuuluvat tuet soveltuvat yhteismarkkinoille, kun taas EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdassa komissiolle annetaan mahdollisuus hyväksyä tuet, jotka täyttävät tietyt edellytykset. Vertailtaessa 87 artiklan 1 ja 2 kohdan tekstejä voidaan todeta, että komission on tarkasteltavana olevassa tapauksessa tutkittava,

— sijaitseeko yritys alueella, johon Saksan jako on vaikuttanut,

— onko alueella jaosta aiheutuvia taloudellisia haittoja,

— korvataanko tuella näitä haittoja,

— onko tuen koko määrä tarpeen haitan korvaamiseksi.

Jos nämä edellytykset täyttyvät, mikä pitää paikkansa ZonenRFG:n osalta, tuki soveltuu yhteismarkkinoille.

(35) Saksa perustelee tarkasteltavana olevien toimenpiteiden yhdenmukaisuutta yhteisön lainsäädännön kanssa vielä sillä, että EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan c alakohtaa voidaan soveltaa niihin, vaikka EHTY:n perustamissopimus ei sisälläkään kyseistä alakohtaa vastaavaa määräystä.

(36) ZonenRFG ei ole EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan mukainen aluetuki vaan toimenpide, jonka tavoitteena on Saksan jaosta aiheutuneiden taloudellisten haittojen korvaaminen. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan EY:n perustamissopimuksen määräyksiä sovelletaan myös EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalalla, jos EHTY:n perustamissopimuksen mukaisessa primaari- tai sekundaarioikeudessa ei ole kiistanalaista erityistapausta koskevia säännöksiä. Tämä oikeuskäytäntö on sovellettavissa EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan c alakohtaan. Näin voidaan täyttää EHTY:n perustamissopimuksessa oleva aukko. EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan c alakohdan talouspoliittista lähestymistapaa ei ole mahdollista rajoittaa alakohtaiseksi, vaan sen tavoitteena on kaikkien Länsi- ja Itä-Saksan välisellä entisellä raja-alueella sijaitsevien yritysten yhdenvertainen kohtelu niiden toimialasta riippumatta. Lisäksi EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklaa voitiin soveltaa EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluville yrityksille myönnettävien yleisiin ja alueellisiin tukiin vuoden 1985 loppuun saakka ja nimenomaisesti ainakin ensimmäisten terästukisääntöjen ([4]) voimassaoloajan. Syrjimättömyyden periaate toistetaan myös erityisesti kolmansien ([5]) ja kuudenseen terästukisääntöjen johdanto-osassa. Siksi Saksa katsoo, etteivät tässä tapauksessa tutkitut toimenpiteet ole sääntöjenvastaisia tukia, ja viittaa kantansa tueksi kilpailupolitiikkaa koskevaan 26. kertomukseen.

(37) Lisäksi Saksa huomauttaa, että

— ZonenRFG:n voimassaolo on lakannut vuonna 1995 eikä sitä ole pidennetty,

— vahinkoa ei ole syntynyt eikä yksikään kilpailija ole kannellut komissiolle lisäpoistojen myöntämisestä kyseisille yrityksille,

— SAG olisi ainoa yritys, jolta poistettaisiin ZonenRFG:n nojalla myönnetyt edut useita vuosia lain voimassaolon päättymisen jälkeen,

— kyseisten yritysten tilinpäätökset on julkaistu vuosittain ja toimitettu komissiolle, kuten myös erityisesti vuotta 1992 koskeva tilinpäätös,

— yrityksen tilinpäätökset ovat vuoteen 1990 saakka vero-oikeudellisesti lopulliset, mikä voisi johtaa tätä edeltävien vuosien osalta yhteisön ja kansallisten luottamuksen suojaa koskevien säännösten välisiin ristiriitaisuuksiin,

— verosäännösten tukioikeudelliset näkökohdat on vasta viime aikoina otettu huomioon laadittaessa asiaan liittyviä tukipolitiikkoja, kun taas lisäpoistojen ja verovapaiden rahastojen perustamisajankohtana investointitukien tutkinnassa kiinnitettiin huomiota erityisesti investointiavustuksiin (Investitionszuschüsse ja Investitionszulagen). Tähän liittyen viitataan myös Cardiffin Eurooppaneuvoston kesäkuussa 1998 tekemiin päätelmiin ja veroluontoisia tukia koskevaan tiedonantoon ([6]).

— Saksa huomauttaa vielä, että yritys on valittanut menettelyn aloittamista koskevasta päätöksestä yhteisöjen ensimmäisen asteen tuomioistuimelle.

(38) Jos ZonenRFG:n mukaiset tuet todettaisiin yhteismarkkinoille soveltumattomiksi, komission pitäisi Saksan mukaan tutkia soveltuvuus yhteismarkkinoille EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan perusteella ottaen erityisesti huomioon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-106/96 ([7]) 7 päivänä heinäkuuta 1999 antama tuomio.

([4]) Päätös N:o 257/80/EHTY, tehty 1 päivänä helmikuuta 1980 (EYVL L 29, 6.2.1980, s. 5).
([5]) Päätös N:o 3484/85/EHTY, tehty 27 päivänä marraskuuta 1985 (EYVL L 340, 18.12.1985, s. 1).
([6]) EYVL C 384, 10.12.1998.
([7]) Wirtschaftsvereinigung Stahl v. komissio (Kok. 1999, s. II-0000).

(39) Saksa vetoaa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 ([8]) 15 artiklaan, jossa säädetään kymmenen vuoden vanhentumisajasta. Tämän artiklan käyttö EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalalla johtuu erityisesti siitä, että oikeusvarmuuden periaate kuuluu yhteisön oikeuden yleisiin periaatteisiin. Lisäksi komissio on jo soveltanut kymmenen vuoden vanhentumisaikaa päätöksessään 96/617/EHTY (Acciaierie di Bolzano) ([9]).

(40) Vanhentumisaika keskeytettiin komission 16 päivänä maaliskuuta 1998 päivätyllä kirjeellä. Laskettu kymmenen vuoden määräaika osuu keskelle yrityksen 30 päivänä syyskuuta päättyvää tilivuotta. Saksan käsityksen mukaan investointien rajoittaminen kesken tilivuotta aiheuttaa hyvin monimutkaisia hallinnollisia ongelmia. Siksi Saksa katsoo, että komission on rajoitettava tutkimuksensa koskemaan ajanjaksoa, joka alkaa 1 päivänä lokakuuta 1988. Näin ollen tukien laskentaperusteesta on poistettava 195 miljoonan Saksan markan investointivarat.

(41) Saksa väittää myös, että EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvat ja sen ulkopuoliset investoinnit on erotettava toisistaan tuotteiden laadun perusteella. EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalan ulkopuolisen liiketoiminnan osuus on 1,3 prosenttia kaikista investoinneista.

(42) Saksa perustelee kantaansa erityisesti komission päätöksellä 1999/720/EHTY (Gröditzer Stahlwerke) ([10]) ja viittaa tässä yhteydessä siihen, että EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluva ja sen ulkopuolinen tuotanto sijaitsevat eri paikoissa. Lisäksi EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvaan ja sen ulkopuoliseen tuotantoon liittyvien lisäpoistojen erottaminen selvästi toisistaan ei ole Saksan mukaan mahdollista.

(43) Kaupan alalla toimivat tytäryhtiöt eivät myöskään ole EHTY:n perustamissopimuksen 80 artiklassa tarkoitettuja yrityksiä. Näiden yritysten on todettu tehneen kyseisenä ajanjaksona 10 miljoonan Saksan markan lisäpoistot.

(44) Saksan mukaan tukien laskentaperusteesta on näin ollen vähennettävä vuosina 1988—1996 myönnetyt kaikkiaan 14 miljoonan Saksan markan lisäpoistot ja 5 miljoonan Saksan markan verovapaat rahastot.

(45) Ympäristönsuojeluun kohdistetuista investoinneista annetaan lisätietoja. Tarkemmin esitellään noin 40 hanketta, joihin yritys olisi voinut saada ympäristönsuojelutukia. Investointien kokonaismäärä vuosina 1986—1995 on 956 miljoonaa Saksan markkaa, joista 332 miljoonaa Saksan markkaa on ympäristöön liittyviä lisäkustannuksia. Siksi on otettava huomioon 166 miljoonan Saksan markan lisäpoistot (joista 123 miljoonaa Saksan markkaa koskevat vuosia 1988—1995).

(46) Saksan käsityksen mukaan yhteismarkkinoille soveltuvien tukien määrä oli 92 miljoonaa Saksan markkaa riippuen siitä, täyttivätkö vai ylittivätkö kunkin hankkeen erityisehdot voimassaolevat ympäristönormit. Lisäksi esitetään mahdollisuus, että komissio voi suorittaa tarkastuksia paikan päällä ja Saksa voi toimittaa asiasta lisätietoja.

(47) Komissiolle huomautetaan ZonenRFG:n veroja koskevista säännöksistä. ZonenRFG:n 3 pykälässä säädetään, että Länsi- ja Itä-Saksan välisellä entisellä raja-alueella tehdyille investoinneille voidaan myöntää lisäpoistoja tai muodostaa verovapaita rahastoja. Molempien tukimuotojen kasautuminen on ehdottomasti kielletty. Komission sekä lisäpoistoihin että verovapaisiin rahastoihin laskemat 300 miljoonan Saksan markan investoinnit on poistettava lisäpoistoja koskevasta laskelmasta. Nämä 300 miljoonaa Saksan markkaa oli kirjattu taseeseen vuoden 1988 jälkeen.

(48) Saksa huomauttaa, että ZonenRFG:n 3 pykälän mukaisten lisäpoistojen ja verovapaiden rahastojen muodossa toteutetun yritysverotuksen maksuunpanon ajallisesti rajoitetusta lykkäämisestä saadun edun tuki-intensiteetti riippuu yrityksen rahoituksellisesta ja verotuksellisesta tilanteesta. Veronmaksun lykkäämisen muodossa myönnetyn yhteismarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksua voidaan vaatia vain verojen jälkeen lasketun korkoedun suuruisena. Alueellisia valtiontukia

([8]) EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.
([9]) EYVL L 274, 26.10.1996, s. 30.
([10]) EYVL L 292, 13.11.1999, s. 27.

koskevien suuntaviivojen ([11]) liitteessä I olevassa 1.1 kohdassa tästä säädetään seuraavaa: "Tuen intensiteetti on laskettava sen jälkeen kun verot on otettu huomioon eli kun siitä on vähennetty tuen saamiseen liittyvät verot, erityisesti yhtiön voitosta suoritettava vero. Puhutaan nettoavustusekvivalentista, joka on tuensaajalle asiaa koskevan veron maksamisen jälkeen jäävä tukiosuus ja johon sisältyy oletus, että yritys saa ensimmäisenä toimintavuotenaan niin paljon voittoa, että tuesta maksettava vero on suurin mahdollinen."

(49) Sovellettavasta diskonttokorosta ja komission ehdotuksesta, jonka mukaan koko ajanjaksoon sovellettaisiin yhtenäistä 8 prosentin korkoa, Saksa on sitä mieltä, että tarkasteltavan ajanjakson osalta on otettava huomioon Euroopan hyvin vaihteleva korkotaso ja yrityksen hyvä rahoitusasema. Siksi Saksa ehdottaa Salzgitter AG:n osalta erityistä 6,5 prosentin korkoa ja huomauttaa, että tämä on hyvin lähellä sitä korkoa, joka saadaan noudattamalla *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* C 273 9 päivänä syyskuuta 1997 julkaistua viite- ja diskonttokorkojen vahvistamismenetelmää. Tarkasteltavana olevan ajanjakson LIBOR oli keskimäärin 5,82 prosenttia. Kun tähän lisätään 75 peruspistettä, viitekoroksi saadaan 6,57 prosenttia.

(50) Kun sovelletaan 6,5 prosentin korkoa, lisäpoistojen ja verovapaiden rahastojen avustusekvivalenteiksi saadaan 1,17 tai 2,1 prosenttia eli rahallisena tukena 1,9 tai 7,6 miljoonaa Saksan markkaa.

(51) Saksa huomauttaa lisäksi, että sääntöjenvastaisen ja yhteismarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksu ei saa ylittää yritykselle tuesta koitunutta todellista etua.

(52) Saksa ehdottaa sääntöjenvastaisen ja yhteismarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinmaksussa sovellettavaksi tarvittaessa 6 prosentin vuotuista korkoa. Tämä korko vastaa verovelkoihin Saksassa sovellettavaa korkoa. Siltä varalta että komissio ei noudata tätä ehdotusta, se ehdottaa toisena vaihtoehtona edellä esitetyn 6,5 prosentin diskonttokoron suuruista korkoa.

(53) Lisäksi Saksa katsoo, ettei yritysten Salzgitter, Preussag ja SAG välillä ole mitään yhteyttä.

(54) Vastauksena UK Steel Associationin huomautuksiin Saksa toistaa 12 päivänä heinäkuuta 1999 päivätyssä kirjeessään olennaisilta osiltaan jo 10 päivänä toukokuuta 1999 päivätyssä kirjeessä esitetyt perustelut ja tuo esiin joitakin lisäseikkoja.

(55) Saksan kanta ZonenRFG:n 3 pykälän mukaisesti investointeihin myönnettyyn rahoitukseen ja sen sisältämiin tukiin voidaan esittää yhteenvetona seuraavasti:

(miljoonaa Saksan markkaa)

	Lisäpoistot	Verovapaat rahastot
Laskentaperuste ajanjakso 1986—1995 (menettelyn aloittaminen)	794	367
Tutkittavan ajanjakson rajoittaminen kymmeneen vuoteen	– 195	
EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuulumattomien investointien vähentäminen	– 14	– 5
Ympäristönsuojeluun tarkoitettujen investointien vähentäminen	– 123	
Lisäpoistojen kaksinkertaisen laskennan korjaaminen	– 300	
Yhteensä	**162**	**362**
Tuki-intensiteetti	1,17 %	2,10 %
Nimellinen tuki	**1,9**	**7,6**

([11]) EYVL C 74, 10.3.1998, s. 9.

V TUKIEN ARVIOINTI

Toimenpiteiden edunsaaja

(56) Komission käsityksen mukaan Salzgitter AG:n (jonka Saksa myi vuonna 1989 Preussag AG:lle), Preussag Stahlin ja SAG:n teräkseen liittyvien toimintojen välillä on erityisen vahva taloudellinen yhteys. Kysymys on osakkaiden ja/tai yritysten vaihdoksista ilman, että ne juurikaan vaikuttaisivat pääasialliseen liiketoimintaan. Niedersachsenissa sijaitsevat tehdaspaikkakunnat Peine ja Salzgitter, joilla tuetut investoinnit on toteutettu, ovat keskenään samanlaiset.

(57) Tämä analyysi vahvistetaan Saksan lähettämässä 20 päivänä heinäkuuta 1998 päivätyssä kirjeessä, joka koskee komission vuonna 1989 tekemää tutkimusta Salzgitter-yhtymän yksityistämisehdoista.

(58) Komissio katsoo, että toimenpiteiden edunsaaja on Salzgitter AG — Stahl und Technologie eli SAG, vaikka tällä hetkellä tutkimuksen kohteena olevat toimenpiteet koituivat historiallisesti katsoen muiden yritysten — tässä tapauksessa Salzgitter AG:n, Preussag Stahl AG:n ja näiden yritysten EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien eri tytäryhtiöiden — hyväksi.

Terästeollisuudelle myönnettyjen tukien laatu

(59) EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c kohdan mukaisesti ”hiilen ja teräksen yhteismarkkinoille soveltumattomina … poistetaan ja kielletään tässä sopimuksessa määrätyin edellytyksin yhteisössä: … c) valtioiden muodossa tai toisessa myöntämä tuki tai avustukset taikka määräämät erityismaksut”. Lisäksi kyseisessä artiklassa mainittu tukikäsite tarkoittaa ”… toimenpiteitä, jotka erilaisissa muodoissaan keventävät yrityksen talousarvioon tavallisesti sisältyviä maksuja” ([12]).

(60) Kuten 15—18 kappaleessa on esitetty, ZonenRFG:n 3 pykälän mukaisten lisäpoistojen ja verovapaiden rahastojen vahvistamisen tuloksena toteutunut yrityksen veronmaksun lykkääminen parantaa sen tulosta. Tämä suosii kyseistä yritystä verrattuna muihin sellaisiin yrityksiin, jotka joutuvat soveltamaan yleisiä oikeudellisia säännöksiä, vapauttamalla yrityksen sen talousarvioon tavallisesti (toisin sanoen esimerkiksi lisäpoistoihin Saksassa sovellettavien yleisten poistosäännösten yhteydessä) sisältyvistä maksuista.

(61) Tämä veronmaksun lykkäys, jota voidaan pitää lykkäysajaksi myönnettynä lykätyn veron suuruisena nollakorkoisena lainana, on luonteeltaan valtion varojen siirtoa. Tästä seuraava yrityksen taseen parantuminen on valtion rahoittamaa, koska tämä luopuu väliaikaisesti itselleen kuuluvasta tulosta.

(62) Komissio toteaa myös, että näitä verotusta koskevia erityissäännöksiä sovelletaan Saksan maantieteellisesti rajoitetulla alueella eli Länsi- ja Itä-Saksan välisellä entisellä raja-alueella.

(63) Näin ollen Saksan ZonenRFG:n 3 pykälän mukaisten lisäpoistojen ja verovapaiden rahastojen muodossa yrityksille SAG ja Salzgitter AG / Preussag Stahl sekä yhtymän EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluville tytäryhtiöille myöntämät avustukset ovat tukea terästeollisuudelle.

(64) Kuten Saksa on lisäksi todennut, komissio on hyväksynyt ZonenRFG:n aluetukijärjestelmänä.

(65) Tuet terästeollisuudelle ovat periaatteessa yhteismarkkinoille soveltumattomia, elleivät ne kuulu terästukisäännöissä nimenomaisesti mainittujen ja asianmukaisesti hyväksyttyjen poikkeussäännösten soveltamisalaan tai ellei niitä ole hyväksytty EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan mukaisesti.

(66) Koska kiistanalaiset toimenpiteet ovat tukia, komissio toteaa, ettei niihin voida soveltaa EHTY:n perustamissopimuksen 67 artiklaa. Yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg vastaan korkea viranomainen antamasta tuomiosta alkaen on ollut selvää, että ”4 artiklan c alakohdassa ja 67 artiklassa tarkoitetaan erillisiä aloja niin, että

([12]) Asia 30/59, De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg v. korkea viranomainen, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 23.2.1961 (Kok. 1961, s. I-42).

edellisessä poistetaan ja kielletään tietyt jäsenvaltioiden toimenpiteet alalla, joka perustamissopimuksen nojalla kuuluu yhteisön toimivaltaan, ja että jälkimmäisessä pyritään lieventämään kilpailun edellytyksiin puuttumista, joka välttämättä aiheutuu jäsenvaltioilla säilyneestä toimivallan käytöstä". Koska ZonenRGF ei ole verotusta koskeva yleinen säädös, vaan alueellinen tukijärjestelmä, siihen ei voida soveltaa EHTY:n perustamissopimuksen 67 artiklaa. Saksa ei ole vedonnutkaan EHTY:n perustamissopimuksen 67 artiklaan menettelyn aloittamisen yhteydessä.

Ilmoitusvelvollisuus

(67) Jäsenvaltiolle ennen tuen myöntämistä kuuluvan ilmoitusvelvollisuuden täyttymistä koskeva tutkimus on tässä tapauksessa suoritettava kulloinkin voimassa olleiden terästukisääntöjen erityisten määräysten mukaisesti.

(68) Vuodesta 1986 alkaen on kolmansien terästukisääntöjen mukaisesti otettava käyttöön kattava yhteisön järjestelmä, jolla voidaan taata, että kaikki terästeollisuudelle vielä myönnettävät tuet käsitellään yhdenmukaisesti yhdessä järjestelmässä. Tähän järjestelmään on kuuluttava tuet, jotka myönnetään ensisijaisesti terästeollisuuden alalla toimivien yritysten tukemiseksi laadittujen tai terästeollisuutta edistävien säännösten nojalla, ja myös tuet, jotka myönnetään yleisten tai alueellisten tukijärjestelmien nojalla.

(69) Kyseisten sääntöjen 6 artiklan 1 kohdassa säädetään, että komissiolle on annettava tieto 2—5 artiklassa tarkoitetun tuen myöntämistä tai muuttamista koskevista suunnitelmista riittävän ajoissa, jotta se voi esittää huomautuksensa. Komissiolle on ilmoitettava samoilla edellytyksillä suunnitelmista, joiden tarkoituksena on soveltaa terästeollisuuden alalla tukiohjelmia, joiden osalta komissio on jo tehnyt päätöksen ETY:n perustamissopimuksen nojalla. Tämä säännös toistuu myöhemmissä terästukisäännöissä ([13]).

(70) Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa asiassa Acciaierie di Bolzano vastaan komissio antamassaan tuomiossa ([14]) tästä seuraavaa. Sen jälkeen kun kolmas terästukisäännöstö tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986, velvollisuus ilmoittaa rahoituksellisesta toimenpiteestä oli ehdoton. Tämän säännöstön 6 artiklassa onkin säädetty, että komissiolle on annettava tieto niin ajoissa, että se voi esittää huomautuksensa, kaikista tuen myöntämistä tai muuttamista koskevista suunnitelmista ja kaikista jäsenvaltioiden, paikallisten viranomaisten tai järjestöjen suunnittelemista rahoitustoimenpiteistä, kun nämä käyttävät tähän tarkoitukseen valtion varoja terästeollisuuden yritysten hyväksi. Kyseisessä artiklassa on myös säädetty, että kaikki yksittäiset tukitapaukset on ilmoitettava komissiolle.

(71) EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan perusteella tutkitun ZonenRFG:n soveltamista EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalalla ei hyväksytty. Kyseisen lain peräkkäiset hyväksymiset aluetukena merkitsivät sitä, että suunniteltujen toimenpiteiden toteuttamisessa oli noudatettava tiettyjä teollisuudenaloja koskevia yhteisön lain mallisäännöksiä ja -ehtoja … Komission vakiintuneen käytännön mukaisesti terästeollisuus kuuluu aloihin, joilla sovelletaan erityismääräyksiä.

(72) Siten yksittäistapauksissa, joissa ZonenRFG:tä sovelletaan terästeollisuuden alalla toimivan yrityksen hyväksi, ei tarvitse tehdä ilmoitusta, jos näin nimenomaan määrätään sovellettavassa säädöksessä (kuten ensimmäisissä terästukisäännöissä). Ajanjaksolta 1986—1995 Saksa ei ole esittänyt mitään tähän viittaavia tietoja.

(73) EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan c alakohdassa määrätyn poikkeuksen mahdollinen soveltaminen SAG:lle myönnettyihin tukiin ei olisi vapauttanut Saksaa velvollisuudesta tehdä jokaisesta suunnitellusta tuesta erillinen ilmoitus.

(74) Siksi komissio toteaa, että yritysten Salzgitter, Preussag Stahl ja SAG vuosikertomusten toimittaminen ei riitä ilmoitukseksi.

(75) Komissio päättelee, että nyt tutkimuksen kohteena olevat tuet kuuluivat ilmoitusvelvollisuuden piiriin vuodesta 1986 alkaen.

(76) Koska Saksa ei ole noudattanut velvollisuuttaan ilmoittaa tuista ennakkoon, kiistanalaiset tuet ovat sääntöjenvastaisia.

([13]) Päätös N:o 322/89/EHTY, tehty 1 päivänä helmikuuta 1989 (EYVL L 38, 10.2.1989), päätös N:o 3855/91/EHTY, tehty 27 päivänä marraskuuta 1991 (EYVL L 362, 31.12.1991) ja päätös N:o 2496/96/EHTY, tehty 18 päivänä joulukuuta 1996 (EYVL L 338, 28.12.1996).

([14]) Asia T-158/96, tuomio 16.12.1999 (Kok. 1999, s. II-0000).

Tukikelpoisten investointien laskentaperusteen arviointi

Vanhentumisaika

(77) Neuvosto on hyväksynyt asetuksen (EY) N:o 659/1999 EY:n perustamissopimuksen 89 artiklan (entisen 94 artiklan) nojalla. Asetus sisältää EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan (entisen 93 artiklan) soveltamista koskevat säännöt. Sen käyttö rajoittuu EY:n säännösten soveltamisalaan. Siksi kyseistä asetusta ei voi suoraan käyttää EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalalla.

(78) Menettelyasetuksen käytöstä tukevana tai täydentävänä säädöksenä komissio toteaa, että EY:n perustamissopimusta (tai sen perusteella hyväksyttyjä säädöksiä) voidaan käyttää EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluviin tuotteisiin, jos käsiteltävät kysymykset eivät kuulu EHTY:n perustamissopimuksen määräysten (tai sen perusteella hyväksyttyjen säädösten) soveltamisalaan.

(79) Näin ollen voidaan todeta, ettei EHTY:n perustamissopimuksessa eikä siihen perustuvissa säädöksissä kuten terästukisäännöissä ole säädetty vanhentumisajasta valtiontukien alalla.

(80) Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa asiassa BFM ja EFIM vastaan komissio antamassaan tuomiossa ([15]): ”Lainsäätäjän on periaatteessa vahvistettava vanhentumisaika etukäteen, jotta tämä täyttäisi tehtävänsä oikeusvarmuuden turvaamisessa.” Nyt tutkittavana olevassa tapauksessa näin ei ole tapahtunut.

(81) EHTY:n perustamissopimuksen mukaisesti kaikki kansalliset tuet ovat kiellettyjä, ellei niitä ole erityisesti hyväksytty EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla vahvistetuissa terästukisäännöissä. Tämä määräys poikkeaa täysin EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 ja 3 kohdan määräyksistä, joiden mukaisesti komissiolla on laaja harkintavalta ja joissa tukia ei ehdottomasti kielletä, vaan ne todetaan mahdollisesti yhteismarkkinoille soveltumattomiksi. Vaikka asetuksessa (EY) N:o 659/1999 säädetty vanhentumisaika on välttämätön oikeusvarmuuden kannalta EY:n perustamissopimuksen soveltamisalalla, ei vanhentumisella ole kuitenkaan EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalalla merkitystä, koska siellä ehdoton kielto on edelleen voimassa. Tämä EHTY:n perustamissopimuksessa määrätty kielto takaa oikeusvanmuuden, koska tuet ilman erityistä hyväksyntää ovat laittomia. Toimenpiteitä koskevan tutkimuksen rajoittaminen ajallisesti olisi tämän EHTY:n perustamissopimukseen sisältyvän perusperiaatteen vastaista.

(82) Lisäksi asiassa Acciaierie di Bolzano 17 päivänä heinäkuuta 1996 tehty komission päätös, jossa todetaan, että Italia ei saa vaatia takaisin tiettyjä EHTY:n perustamissopimuksen vastaisia tukia, perustuu tämän seikan osalta epätavallisiin olosuhteisiin, jotka eivät päde SAG:n tapauksessa. Italian luopuminen sääntöjenvastaisten tukien takaisinperimisestä rajoittuu ennen vuotta 1986 myönnettyihin tukiin. Tämä menettely perustuu 1 päivänä tammikuuta 1986 voimaan tulleisiin kolmansiin terästukisääntöihin, jotka sisältävät nimenomaisen velvoitteen ilmoittaa ennalta kaikki terästeollisuuden alan yrityksille myönnettävät tuet. SAG:tä koskevassa menettelyssä tutkitaan 1 päivän tammikuuta 1986 jälkeiseen aikaan liittyviä tukia. Lisäksi voidaan yksiselitteisesti todeta, ettei viittaus kymmenen vuoden ajanjaksoon Acciaierie di Bolzanoa koskevassa päätöksessä liity vanhentumisaikaan. Siksi komissio ei voi hyväksyä Saksan väitettä, jonka mukaan komissio olisi EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalalla jo käyttänyt kymmenen vuoden vanhentumisaikaa.

(83) Näin ollen komissio päättelee, että toimenpiteitä koskevan tutkimuksen ajallista rajoittamista asetuksen (EY) N:o 659/1999 perusteella ei voida hyväksyä.

(84) Oikeusvarmuuden periaatetta koskevissa huomautuksissaan Saksa viittaa lisäksi siihen, että sääntöjenvastaiset ja yhteismarkkinoille soveltumattomat tuet on perittävä takaisin kunkin valtion omien oikeudellisten menettelyjen mukaisesti, mikä sisältää kyseisissä kansallisissa säännöksissä vahvistettujen vanhentumisaikojen soveltamisen. Tässä yhteydessä komissio tyytyy huomauttamaan, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön ([16]) mukaan kansallisia säädöksiä on sovellettava niin, että yhteisön oikeuden nojalla vaadittua tukien takaisinperintää ei tehdä käytännössä mahdottomaksi.

EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluva/kuulumaton alue

(85) Oikeudellisesti itsenäiset kaupan alalla toimivat tytäryhtiöt DEUMU ja Baunatal eivät ole EHTY:n perustamissopimuksen 80 artiklassa tarkoitettuja terästeollisuusyrityksiä. Nämä yritykset tekivät

([15]) Yhdistetyt asiat T-126/96 ja C-127/96, tuomio 15.9.1998 (Kok. 1998, s. II-3437, 67 kohta).
([16]) Esimerkiksi asia 94/87, komissio v. Saksa, tuomio 2.2.1989 (Kok. 1989, s. 175).

vuosina 1986—1995 21 miljoonan Saksan markan investoinnit, joille haettiin 10 miljoonan Saksan markan lisäpoistoja. Kyseessä olevat tuet kuuluvat EY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan. Koska ne on myönnetty EY:n perustamissopimuksen nojalla hyväksytyn tukijärjestelmän perusteella, komissio päättelee, että ne soveltuvat yhteismarkkinoille ja ne on vähennettävä laskentaperusteesta.

(86) Toisaalta komissio ei yleisesti erota terästeollisuuden alalla toimivien yritysten EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvia ja sen ulkopuolisia toimintoja, koska se pitää heijastusvaikutusten vaaraa liian suurena.

(87) Saksan viittaus 8 päivänä heinäkuuta 1999 tehtyyn päätökseen 1999/720/EY, EHTY ([17]), joka koskee Saksan Gröditzer Stahlwerke GmbH:lle ja tämän tytäryhtiölle Walzwerk Burg GmbH:lle myöntämää valtiontukea, ei ole aukoton. Tässä on kysymys erityistapauksesta, jolle on ominaista EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien ja sen ulkopuolisten toimintojen erottaminen tavalla, joka sulkee pois kaikki heijastusvaikutusten mahdollisuudet. Komissio katsoo, että tarkasteltavana olevassa tapauksessa nämä edellytykset eivät täyty.

(88) Jotkin toiminnot on fyysisesti erotettu, kuten jäteveden käsittelylaitos. Toisaalta noudatetaan tietyntyyppistä kirjanpitoa, jossa Saksan 28 päivänä maaliskuuta 2000 päivätyn kirjeen mukaan eritellään tulosyksiköinä putkitehdas, valimo, veden tuotanto, ammatillinen koulutus ja sosiaaliset toiminnot. Tästä huolimatta konsolidoidussa SAG-yhtiössä heijastusvaikutusten vaara on olemassa. Tulosyksiköt kirjaavat esimerkiksi kulloinkin vain tavanomaiset laskennalliset poistot, mutta lisäpoistot ja niiden tuloksena kertyvät tuet otetaan huomioon vain koko SAG:n tasolla. Lisäksi Saksa ei ole osoittanut, että koulutukseen tai sosiaalisiin toimintoihin liittyvät laitokset palvelevat vain EHTY:n ulkopuolista toimintaa.

(89) Lisäksi UK Steel Association ilmoittaa 19 päivänä toukokuuta 1999 päivätyssä kirjeessään, että kyseisten yritysten EHTY:n ulkopuoliset toiminnot ovat tosiasiassa sidoksissa EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluviin toimintoihin.

(90) Näin ollen komissio päättelee, että ZonenRFG:n 3 pykälän mukaisesti tukikelpoisten investointien laskentaperustetta arvioitaessa ei ole tässä tapauksessa tehtävä eroa EHTY:n soveltamisalaan kuuluvien ja sen ulkopuolisten toimintojen välillä. Poikkeuksen tästä muodostavat vain EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuulumattomien kaupan alalla toimivien yrityksen tytäryhtiöiden kirjaamat lisäpoistot.

Lisäpoistojen ja verovapaiden rahastojen kasautuminen

(91) Komissio katsoo asiaa tarkasti tutkittuaan, että Saksan esittämä väite, jonka mukaan lisäpoistojen ja verovapaiden rahastojen kasautuminen ei ole mahdollista, pitää paikkansa, ja että lisäpoistojen laskentaperustetta on pienennettävä 300 miljoonalla Saksan markalla.

Yhteenvetotaulukko:

(92) Kyseisille yrityksille vuosina 1986—1995 lisäpoistoina ja verovapaina rahastoina sääntöjenvastaisesti myönnetyistä tuista voidaan näin ollen esittää seuraava yhteenveto:

(miljoonaa Saksan markkaa)

	lisäpoistot	verovapaat rahastot
Laskentaperuste	794	367
Kahteen kertaan laskettujen lisäpoistojen korjaus	– 300	
EHTY:n perustamissopimuksen ulkopuolisten tytäryhtiöiden tekemien poistojen vähentäminen	– 10	
Yhteensä	**484**	**367**
Näistä lisäpoistoja ympäristönsuojeluinvestoinneista	166	

([17]) EYVL L 292, 13.11.1999, s. 27.

Toimenpiteiden tuki-intensiteetin arviointi

(93) Kuten menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä on todettu, Saksa ja komissio arvioivat molempien tukitoimenpiteiden tuki-intensiteetin laskentaa eri tavoin.

Veroasteet

(94) Saksa viittaa erityisesti alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen ([18]) (jäljempänä 'suuntaviivat') liitteessä I olevaan 1.1 kohtaan, jonka mukaan "tuen intensiteetti on laskettava sen jälkeen kun verot on otettu huomioon eli kun siitä on vähennetty tuen saamiseen liittyvät verot, erityisesti yhtiön voitosta suoritettava vero. Puhutaan nettoavustusekvivalentista, joka on tuensaajalle asiaa koskevan veron maksamisen jälkeen jäävä tukiosuus."

(95) Siksi nettoavustusekvivalentin laskemisessa on otettava huomioon (jakamattomaan) voittoon sovellettava veroaste. Tällä veroasteella on merkitystä erityisesti arvioitaessa veronmaksun lykkäystä ja yritykselle näin myönnettyä etua. Komissio toteaa lisäksi, että veroaste vaihteli ajanjaksona 1986—1995.

Diskonttokorko/viitekorko

(96) Komissio toteaa, että suuntaviivojen liitteessä I olevassa 1.2 kohdassa on säädetty seuraavaa: "Nykyarvo lasketaan nettoavustusekvivalentin määrittämisen eri vaiheissa. Ensinnäkin kun tukia ja/tai investointikuluja porrastetaan ajallisesti, on otettava huomioon tuen maksamisen ja kulujen todellinen tapahtuma-aika. Sen vuoksi investointikulut ja tuen maksaminen diskontataan sen vuoden loppuun, jolloin yritys tekee ensimmäisen poiston. Tätä menetelmää käytetään myös korkotuetun lainan takaisinmaksuun liittyvien etujen tai tuesta perityn veron diskonttaamiseen. Tätä tarkoitusta varten on määritetty viitekorko/diskonttokorko, jonka komissio määrittää jokaiselle jäsenvaltiolle. Diskonttokoron määrittämisen lisäksi korkoa käytetään matalakorkoisesta lainasta koituvan korkoedun laskemiseen."

(97) Avustusekvivalentin laskennassa on siis käytettävä diskonttokorkona tukien myöntämisajankohtana voimassa olevaa alueellista viitekorkoa. Siksi korko vaihtelee vuosittain. Vuosina 1986—1995 viitekorot olivat Saksassa seuraavat:

Vuosi	Viitekorko
1986	7,50 %
1987	7,00 %
1988	6,75 %
1989	6,84 %
1990	7,86 %
1991	9,55 %
1992	9,41 %
tammikuu 1993	9,13 %
heinäkuu 1993	7,53 %
tammikuu 1994	6,62 %
elokuu 1994	7,62 %
tammikuu 1995	8,28 %
syyskuu 1995	6,99 %

([18]) EYVL C 74, 10.3.1998.

(98) Saksa ehdottaa yhtenäisen 6,5 prosentin koron soveltamista koko ajanjaksoon. Esitetyistä syistä komissio ei voi hyväksyä tätä ehdotusta. Lisäksi on otettava huomioon seuraavat näkökohdat.

(99) Saksa perustelee 6,5 prosentin korkokantaa lähinnä sillä, että se on painotettu keskikorko, jota on todettu sovelletun ajanjaksolla 1985/1986—1997/1998 sekä SAG:n ottamiin lainoihin (jotka vaikuttavat korkomenoihin) että yrityksen tekemiin sijoituksiin tai antamiin lainoihin (jotka vaikuttavat korkotuloihin). Näin komissio ottaisi huomioon vain yritykselle koituneen "tosiasiallisen" edun.

(100) Komissio toteaa tähän, että kiistanalaiset toimenpiteet liittyvät vuosiin 1986—1995 ja että jo analyysi on rajoitettava koskemaan kyseistä ajanjaksoa. Ajanjaksolle 1985/1986—1994/1995 Saksan laskentamenetelmä tuottaa tulokseksi 7,05 prosentin koron. Koska SAG:llä oli vuosina 1986—1995 ylimääräisiä käteisvaroja, lisäpoistoihin ja verovapaisiin rahastoihin liittyvät edut olisivat lisäksi ilmenneet ennen kaikkea mahdollisuutena käyttää suurempi osuus varoista antolainaukseen. Tällä perusteella antolainauksessa käytettyjen korkojen painotettu keskiarvo olisi 7,12 prosenttia.

(101) Kuten esimerkiksi 16 päivänä joulukuuta 1999 pidetyn kokouksen yhteydessä on mainittu, korkokannasta poiketen diskonttokorko ei vastaa yrityksen saamaa objektiivista etua vaan kuvastaa pikemminkin yrityksen rahoituksellista tilannetta. Vuosina 1988—1989 tehdyssä PSAG:n suorittamaan yrityksen takaisinostoon liittyvässä arviossa Salzgitter AG:n tulevan kassavirran diskonttokorkona käytettiin 10:tä prosenttia.

(102) Lisäksi diskonttokorko vastaa rahoitusteoriassa kyseisen yrityksen painotettuja keskimääräisiä pääomakustannuksia ottaen huomioon sekä vieraasta pääomasta että omasta pääomasta aiheutuvat kustannukset. Vaikka vieraasta pääomasta aiheutuvat kustannukset on suhteellisen helppo saada selville yritykselle myönnettyjen lainojen koroista, oman pääoman kustannusten osalta tilanne on toinen. Niiden arviointiin käytetään usein Capital Asset Pricing Model (CAPM) -menetelmää. Tässä menetelmässä oman pääoman kustannukset vastaavat kyseisillä markkinoilla sovellettavaa riskitöntä korkoa, jota on korotettu vastaavalla riskilisällä ja joka on kerrottu beeta-kertoimella. Beeta-kerroin on kyseisellä markkinasektorilla edellytetty tuotto, jonka mittaamisessa käytetään suoraan kyseisen sektorin yritysten tulosten ja niiden pörssiarvojen välistä suhdetta ja jota korjataan asianomaisen yrityksen rahoituksen rakenteen (gearing) mukaisesti. Saksa ei käyttänyt väitteidensä tukena tällaista lähestymistapaa.

(103) Lopuksi Saksa ilmoittaa, että 6,5 prosentin diskonttokorko on hyvin lähellä sitä korkoa, joka saataisiin käyttämällä laskennassa komission vuonna 1997 säätämää viite- ja diskonttokorkojen vahvistamismenetelmää ([19]). Saksa perustelee väitettään erityisesti pankkien välisten kahdentoista kuukauden korkojen kehityksellä. Tavallisesti menetelmässä on tosin sovellettava pankkien välistä viiden vuoden swap-korkoa. Komissio hyväksyi 7 päivänä heinäkuuta 1999 viite- ja diskonttokorkoja koskevan uuden tiedonannon ([20]), jonka mukaisesti yhdessätoista euron käyttöön ottaneessa jäsenvaltiossa ja näin ollen myös Saksassa otettiin käyttöön sama viitekorko, joka määritetään pankkien välisten viiden vuoden swap-korkojen keskiarvon perusteella (0,75 prosenttiyksikön preemiolla korotettuna). Näin ollen Saksan esittämää perustelua ei voida hyväksyä.

Investointien laatu

(104) Tarkasteltavana olevien tukien intensiteetti riippuu yritysverokannasta ja diskonttokorosta mutta myös toteutettujen investointien laadusta. Näin esimerkiksi Saksan huomioon ottama intensiteetti eli lisäpoistojen ja verovapaiden rahastojen 1,17 tai 2,1 prosentin nettoavustusekvivalentti saadaan käyttämällä perustana laskentaperustemallia (tontti, rakennus, varustus). Saksa ei tosin ole osoittanut, että tuetut investoinnit olisivat olleet tämän laskentaperustemallin mukaisia. Tätä kohtaa on käsitelty erityisesti 16 päivänä joulukuuta 1999 pidetyn kokouksen yhteydessä. Lisäksi Saksa ei ole pystynyt toimittamaan komissiolle tarkkaa kuvausta toteutetuista investoinneista.

Päätelmä

(105) Toimenpiteiden tuki-intensiteetti muuttuu vuosittain yritysverotuksessa sovellettavan veroasteen vaihtelujen, viitekoron ja diskonttokoron vaihtelujen sekä lisäpoistojen ja verovapaiden rahastojen perusteena olevien investointien laadun mukaan.

([19]) EYVL C 273, 9.9.1997.
([20]) EYVL C 241, 26.8.1999.

(106) Komissio toteaa, ettei Saksa ole tarkkaan laskenut tarkasteltavana olevien tukien intensiteettejä. Saksan aikomus ottaa huomioon yrityksen ”todellinen” tila ei ole johtanut siihen, että kaikki Salzgitter AG:lle, Preussag Stahl AG:lle ja yhtymän terästeollisuusalalla toimiville tytäryhtiöille koituneen edun arviointiin vaikuttavat muuttujat olisi laskettu riittävän yksityiskohtaisesti.

(107) Komissiolla ei kuitenkaan ole käytettävissään tarvittavia tietoja, jotta se voisi tehdä asiassa oman arviointinsa.

(108) Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Ranskan tasavalta vastaan komissio antaman tuomion ([21]) nojalla komission mielestä riittää, että päätöksen vastaanottajalle annetaan välineet, joiden avulla se voi ilman ylivoimaisia vaikeuksia määrittää tuen todellisen määrän. Sen vuoksi komissio toimittaa tällä päätöksellä tiedot, joita tarvitaan laskettaessa lisäpoistojen ja verovapaiden rahastojen tuki-intensiteettejä Saksan kirjeessään 29 päivänä lokakuuta 1990 ([22]) esittämän yleisen menettelyn mukaisesti. Saksan velvollisuus on soveltaa ajanjakson 1986—1995 kunakin vuotena voimassa olleita yritysveroasteita ja investointien laadun (tontti, rakennus, varustus) mukaisia laskentaperusteeseen kuuluvia asianmukaisia tunnuslukuja.

Aluetukien soveltumattomuus yhteismarkkinoille

(109) Kiistanalaisten sääntöjenvastaisten tukien yhteismarkkinoille soveltuvuus on tutkittava EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan ja kulloinkin voimassa olleiden terästukisääntöjen perusteella. Komissio haluaa kuitenkin ensin selittää, miksi EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan c alakohtaa ja EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklaa ei voida soveltaa tässä menettelyssä.

EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan c alakohdan soveltamatta jättäminen

(110) Saksa vetoaa EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan c alakohtaan väittäessään Salzgitter AG:lle, PSAG:lle ja SAG:lle myönnettyjen lisäpoistojen ja verovapaiden rahastojen soveltuvan yhteismarkkinoille.

(111) Täydennykseksi jo vanhentumisaikojen yhteydessä esitettyihin perusteluihin komissio toteaa, että EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan c alakohdan soveltaminen terästeollisuuden alalla toimivaan yritykseen on jo ennalta poissuljettu, ellei sitä ole nimenomaisesti sallittu terästukisäännöissä EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan mukaisten tukien kiellon osalta. Terästukisääntöjen ankaran tulkinnan välttämättömyys on vahvistettu esimerkiksi neljänsien ja viidensien terästukisääntöjen johdanto-osan tekstissä, jossa neuvosto ja komissio ovat ilmaisseet yksiselitteisesti toivovansa, että terästukisääntöjä tulkitaan ankarasti ja vain niiden nimenomaisen sanamuodon mukaisesti. Esimerkiksi neljänsien terästukisääntöjen johdanto-osan 5 kappaleessa säädetään, että kaikki jäsenvaltioiden terästeollisuudelle missä muodossa tahansa myöntämät tuet ovat periaatteessa kiellettyjä riippumatta siitä, onko ne myönnetty yksittäisinä vai yleisten järjestelmien osana, lukuun ottamatta kyseisessä päätöksessä nimenomaisesti mainittuja ja hyväksyttyjä perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan mukaisia tukia. Yksissäkään terästukisäännöissä ei ole myöskään koskaan säädetty EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan c alakohtaan perustuvan poikkeuksen soveltamisesta EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalalla. Myöskään Saksa ei ole missään vaiheessa muuta osoittanut.

(112) EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan mukaan terästukisääntöjen täytäntöönpanomenettelyt edellyttävät lisäksi neuvoston yksimielistä suostumusta. Jos Saksa olisi halunnut lisätä joihinkin terästukisääntöihin EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan c alakohdan kaltaisen poikkeussäännöksen, se olisi ollut mahdollista kyseisen menettelyn puitteissa. Näin ei ole tapahtunut.

(113) Saksa väittää, että kaikkia yrityksiä olisi kohdeltava yhtäläisesti riippumatta siitä, kuuluvatko ne EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan vai eivät. Tästä olisi osoituksena kolmansien terästukisääntöjen voimaantulosta alkaen vallinnut mahdollisuus myöntää terästeollisuuden alalla tukia, jotka on tarkoitettu tutkimukseen ja kehitykseen sekä ympäristönsuojeluun.

([21]) Asia 102/87, tuomio 13.7.1988 (Kok. 1988, s. 4067).
([22]) Asiakirjaviite IC7-70 08 00/5.

(114) Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa 25 päivänä syyskuuta 1997 antamassaan tuomiossa ([23]), että päätöksessä N:o 3855/91/EHTY (viidennet terästukisäännöt) ei säädetä, että ympäristönsuojeluun myönnettävää valtiontukea koskevia yhteisön suuntaviivoja voitaisiin automaattisesti soveltaa terästeollisuuden alalla. Automaattista soveltamista ei voida johtaa myöskään kyseisen päätöksen johdanto-osassa mainitusta periaatteesta, jonka mukaan terästeollisuudelle ja muille teollisuuden aloille on taattava yhdenvertainen mahdollisuus saada ympäristönsuojelutukea.

(115) Lisäksi komissio toteaa, että vuoden 1985 jälkeen laadituissa terästukisäännöissä ei ole enää yleisesti ([24]) sallittu alueellisia investointitukia eikä hallinnollisia avustuksia eikä säännöksissä ole mainittu koulutustukia. Nykyisten terästukisääntöjen mukaan ovat myös pelastus- ja rakenneuudistustuet kiellettyjä. Sen sijaan ainakin vuodesta 1980 alkaen laadituissa terästukisäännöissä on säädetty sulkemistuista, joita EY:n perustamissopimuksessa ei mainita.

(116) EHTY:n perustamissopimukseen ja vuodesta 1986 alkaen kulloinkin voimassa olleisiin terästukisääntöihin ei sisälly oikeudellista tyhjiötä, vaikka niissä ”laiminlyödään” EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan c alakohdan mainitseminen. Tämä on pikemminkin osoitus jäsenvaltioiden ja komission tarkoituksesta ottaa huomioon terästeollisuuden alalla vallitsevat erityisolosuhteet, joiden vuoksi EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan c alakohta menettää merkityksensä.

(117) Siksi komissio ei voi ottaa huomioon Saksan perustelua, joka koskee kaikkien yritysten yhdenvertaista kohtelua. Näin ollen ei ole mahdollista soveltaa kiistanalaisiin toimenpiteisiin EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan c alakohdassa säädettyä poikkeusta. Terästeollisuuden ja muiden alojen yhdenvertaisen kohtelun periaate tukien suhteen edellyttää joka tapauksessa, että tukien tavoitteena on oltava yhteinen etu ja niiden on täytettävä terästukisäännöissä mainitut edellytykset, mikä ei tässä tapauksessa toteudu.

(118) Lisäksi komissio toteaa, että viittauksilla kilpailupolitiikkaa koskevan 26. ja 27. kertomuksen 231 kohtaan ei ole mitään suoraa yhteyttä Saksan tässä asiassa esittämiin näkökantoihin. Esimerkiksi 26. kertomuksen 231 kohta käsittelee KIE-mailleannettavaa teknistä tukea.

(119) Komissio katsoo, ettei EY:n perustamissopimuksen määräysten käyttö apuna EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalalla ole tässä tapauksessa mahdollista. Saksan esittämiä EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan c alakohtaan liittyviä perusteluja ei voida hyväksyä.

(120) Lopuksi on syytä huomauttaa, että jäsenvaltiolla, joka haluaa myöntää tukia perustamissopimuksen poikkeusmääräysten nojalla, on velvollisuus esittää erityisesti kaikki tarvittavat tiedot, jotta komissio voi tutkia, täyttyvätkö edellytykset sen poikkeusmääräyksen soveltamiseksi, johon hakija vetoaa. Edellä esitetyn tukihankkeiden ennakkoilmoitusvelvollisuutta koskevan arvioinnin perusteella komissio on todennut, että vaikka EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan c alakohtaa voitaisiin soveltaa EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalalla (näin ei kuitenkaan ole), Saksa ei ole tämän menettelyn kuluessa osoittanut kausaalista syy-yhteyttä Saksan jaon ja jaosta Salzgitter AG:lle, Preussag Stahl AG:lle ja SAG:lle vuosina 1986—1995 mahdollisesti aiheutuneiden taloudellisten haittojen välttämättömän korvaamisen välillä. Siksi komissio katsoo, ettei EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan c alakohtaa voida käyttää perusteena päätökselle, jossa tarkasteltavana olevat tuet todettaisiin soveltuviksi hiilen ja teräksen yhteismarkkinoille.

EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan soveltamatta jättäminen

(121) Komissio toteaa, että Saksa ei ole tässä menettelyssä esittänyt muodollista pyyntöä aloittaa EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklassa tarkoitettu menettely.

(122) EHTY:n perustamissopimuksessa luotu valtiontukia koskeva järjestelmä antaa komissiolle mahdollisuuden tietyin edellytyksin ja kyseisen sopimuksen 95 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen hyväksyä valtiontukien myöntämisen kaikissa tapauksissa, joista perustamissopimuksessa ei ole määräyksiä ja joissa tällainen päätös osoittautuu tarpeelliseksi 2, 3 ja 4 artiklassa määrättyjen yhteisön tavoitteiden saavuttamiseksi hiilen ja teräksen yhteismarkkinoiden toiminnassa 5 artiklan mukaisesti.

([23]) Asia T-150/95, UK Steel Association v. komissio.
([24]) Rajoittavin edellytyksin sovellettavia poikkeuksia on säädetty erityisesti Kreikan hyväksi ja Saksan uusien osavaltioiden hyväksi (edellytyksenä on esimerkiksi tuotantokapasiteetin supistaminen).

(123) Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 7 päivänä heinäkuuta 1999 antaman tuomion ([25]) mukaisesti tuen ilmoittamatta jättäminen ei ole riittävä peruste, joka vapauttaisi komission tai jopa estäisi sitä aloittamasta 95 artiklan mukaista menettelyä ja julistamasta tarvittaessa tukia yhteismarkkinoille soveltuviksi. Tuomioistuin toteaa kuitenkin tuomion 42 kohdassa, että komissiota sitoo terästukisäännöissä vahvistettu järjestelmä, kun se arvioi terästukisääntöjen soveltamisalaan kuuluvien tukien yhdenmukaisuutta perustamissopimuksen kanssa. Siksi se ei saa hyväksyä yksittäisellä päätöksellä kyseisiä tukia, jos niiden hyväksyminen on ristiriidassa terästukisäännöissä vahvistettujen yleisten säännösten kanssa. Vuodesta 1986 voimassa olleissa terästukisäännöissä alueelliset investointituet sallitaan ainoastaan tarkkaan määritellyillä alueilla. Näihin alueisiin eivät kuulu ne alueet, joilla lisäpoistojen ja verovapaiden rahastojen avulla tuetut investoinnit on toteutettu. Näin ollen komissio päättelee, että tässä tapauksessa ei voida soveltaa EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklaa.

(124) Lisäksi komissio katsoo harkintavaltaansa käyttäen, että tässä menettelyssä ei ole kysymys tapauksesta, josta perustamissopimuksessa ei ole määräyksiä ja jossa konkreettinen päätös osoittautuu tarpeelliseksi EHTY:n perustamissopimuksen 2, 3 ja 4 artiklassa määrättyjen yhteisön tavoitteiden saavuttamiseksi. Myönnettyjen tukien tavoitteena ei esimerkiksi ole ollut Saksan terästeollisuuden rakenteen tervehdyttäminen ja muuttaminen taloudellisesti kestäväksi. Saksa ei myöskään ole missään vaiheessa viitannut mahdolliseen kyseisen yhtymän tuotantokapasiteettia supistavaan suunnitelmaan, joka liittyisi suoraan lisäpoistojen ja verovapaiden rahastojen myöntämiseen. Näin ollen tukien myöntämistä ei tässä tapauksessa voitaisi perustella EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan määräyksillä.

(125) Lisäksi rauta- ja terästeollisuuden taloudellisen ja rahoituksellisen tilanteen kehitys 1990-luvun alussa ja EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla tehdyt yksittäiset päätökset, joilla monille yrityksille myönnettiin rakenneuudistustukia ([26]), johtivat siihen, että neuvosto ja komissio totesivat 17 päivänä joulukuuta 1993 päivätyssä neuvoston pöytäkirjassa annetussa yhteisessä julistuksessa seuraavaa. Rajoittamatta jokaisen jäsenvaltion oikeutta pyytää EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan mukaista päätöstä ja 25 päivänä helmikuuta 1993 päivättyjen päätelmiensä mukaisesti neuvosto on päättänyt lujasti välttää kaikkien uusien tietylle yritykselle myönnettäviä tukia koskevien 95 artiklan mukaisten poikkeusjärjestelyjen hyväksymistä.

Terästukisääntöjen määräykset

(126) Saksan Salzgitter AG:lle / Preussag Stahl AG:lle ja yhtymän EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalalla toimiville tytäryhtiöille ZonenRFG:n 3 pykälän nojalla lisäpoistojen ja verovapaiden rahastojen muodossa myöntämät sääntöjenvastaiset tuet vaikuttavat EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan nojalla yhteismarkkinoille soveltumattomilta, elleivät ne kuulu terästukisäännöissä nimenomaisesti säädettyjen ja asianmukaisesti hyväksyttyjen poikkeussäännösten soveltamisalaan.

(127) Vuodesta 1986 alkaen on julkaistu useita toisiaan seuraavia terästukisäännöstöjä, joille on yhteistä, että niissä määrätään tukihankkeiden ilmoittamista koskevista ehdottomista määräajoista. Lisäksi kolmansien, neljänsien ja viidenseen terästukisääntöjen voimassaolo on lakannut.

	Päätös	Ilmoittamisen määräaika	Voimassaolon päättyminen
Komannet terästukisäännöt	3484/85/EHTY	30.6.1988	31.12.1988
Neljännet terästukisäännöt	322/89/EHTY	30.6.1991	31.12.1991
Viidennet terästukisäännöt	3855/91/EHTY	30.6.1996 (*)	31.12.1996
Kuudennet terästukisäännöt	2496/96/EHTY	31.12.2001	22.7.2002

(*) Tarkasteltavana olevien Länsi- ja Itä-Saksan väliselle entiselle raja-alueelle myönnettyjen tukien osalta.

([25]) Asia T-106/96, Wirtschaftsvereinigung Stahl v. komissio.
([26]) Sidenor (Espanja), Sächsische Edelstahlwerke GmbH (Saksa), Corporación de la Siderurgia Integral (CSI, Espanja), Ilva (Italia), EKO Stahl AG (Saksa) ja Siderurgia Nacional (Portugali).

(128) Saksa ei ole noudattanut nyt tarkasteltavana olevia tukia koskevia terästukisäännöissä määrättyjä ilmoittamisen määräaikoja.

(129) Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin asiassa C-399/95 R, Saksan liittotasavalta vastaan komissio, 3 päivänä toukokuuta 1996 tekemässä päätöksessä viitataan jäsenvaltioilla rauta- ja terästeollisuuden alalla olevaan ennakkoilmoitusvelvollisuuteen. Erityisesti 54 kohdassa todetaan, että laiminlyödessään velvollisuutensa tehdä komissiolle ennakkoilmoitus jäsenvaltio rikkoo kilpailusääntöjä erityisen vakavalla tavalla, koska tällainen toiminta on ristiriidassa yhteismarkkinoiden suojelemisen kannalta olennaisen järjestelmän kanssa.

(130) Lisäksi tuomioistuimen 3 päivänä lokakuuta 1985 antamasta tuomiosta ([27]) ilmenee, että terästukisäännöissä tukihankkeen ilmoittamiselle asetettu määräaika on siinä mielessä preklusiivinen, että yhtäkään liian myöhään ilmoitettua tukihanketta ei voida hyväksyä.

(131) Komissiolle ei ole ilmoitettu kiistanalaisista tuista vuosina 1986—1995. Lisäksi nyt voimassa olevissa terästukisäännöissä ei hyväksytä Saksan myöntämiä alueellisia investointitukia. Yksissäkään vuoden 1986 jälkeen voimassa olleessa terästukisäännöissä ei myöskään ole hyväksytty aluetukia investointeihin, jotka olisi toteutettu vanhojen osavaltioiden alueella, tässä tapauksessa Niedersachsenin Peinessä ja Salzgitterissä.

(132) Kuten edellä on jo todettu, tässä tapauksessa yksittäispäätöstä ei voida tehdä EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla.

(133) Sen vuoksi sääntöjenvastaiset aluetuet, jotka on myönnetty ZonenRFG:n nojalla Salzgitter AG:lle / Preussag Stahl AG:lle ja yhtymän terästeollisuusalalla toimiville tytäryhtiöille lisäpoistojen ja verovapaiden rahastojen muodossa, eivät sovellu yhteismarkkinoille.

Ympäristönsuojeluun kohdistuvien investointien soveltumattomuus yhteismarkkinoille

(134) Saksa ilmoitti komissiolle 14 päivänä lokakuuta 1999 päivätyssä kirjeessään, että kyseiset yritykset olivat vuosina 1985/1986—1994/1995 toteuttaneet 956 miljoonan Saksan markan investoinnit, joista 332 miljoonaa oli ympäristöön liittyviä lisäkustannuksia ja ympäristönsuojelullisista syistä tukikelpoisia. Komissiolle ilmoitettiin 44 hanketta, joihin sisältyi ympäristönsuojeluun liittyviä osia. Kirjeessä esiteltiin erilaisia yksityiskohtia, erityisesti tietoja lisävarusteiden tai uusien rakennelmien luonteesta, uusien normien täyttämisestä tai sitovien normien puutteesta jne. Tiedoissa esitettiin myös säännös, EStG:n 7d pykälä, jonka nojalla ympäristönsuojelutuet olisi voitu rahoittaa vuosina 1985—1995.

(135) Saksan 28 päivänä maaliskuuta 2000 päivätyssä kirjeessä on lueteltu 43 hanketta ([28]) seuraaviin ryhmiin jaettuina:

135.1 olemassa olevien laitosten uudistaminen uusia pakollisia normeja vastaaviksi;

135.2 olemassa olevien laitosten vapaaehtoinen uudistaminen aikaisempaa huomattavasti korkeammalle ympäristönsuojelun tasolle, vaikka pakollisia normeja ei ole;

135.3 investoinnit uusien laitosten rakentamiseksi, joilla pyritään vapaaehtoisesti korottamaan ympäristönsuojelun tasoa, vaikka pakollisia normeja ei ole.

(136) Puuttuva hanke koskee jo alun alkaen uutta investointia.

(137) Komissio toteaa, että mitään tukia ei voida enää hyväksyä nyt voimassa olevia terästukisääntöjä edeltävien terästukisääntöjen nojalla.

(138) Nykyisissä terästukisäännöissä säädetään, että ympäristönsuojelutukea voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana, jos se on ympäristönsuojeluun myönnettävää valtiontukea koskevissa yhteisön suuntaviivoissa annettujen, 10 päivänä maaliskuuta 1994 *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* C 72 julkaistujen sääntöjen mukaista ja kuudensien terästukisääntöjen liitteessä niiden soveltamisesta EHTY:n terästeollisuuteen annettujen perusteiden mukaista.

([27]) Asia 214/83, Saksa v. komissio, tuomion 45—47 kohta (Kok. 1985, s. 3053).

([28]) Vuoteen 1991 ajoittuvaa hanketta "uuden elekirolyyttisen nauhangalvanointilaitoksen rakentaminen Salzgitterin tehtaalle" ei mainittu 28 päivänä maaliskuuta 2000 päivätyssä kirjeessä, vaikka se sisältyi 14 päivänä lokakuuta 1999 päivättyyn kirjeeseen. Saksan antamien tietojen mukaan ympäristönsuojeluun kohdistuvien investointien määrä on 5 miljoonaa Saksan markkaa.

(139) Nyt tarkasteltavana olevia ZonenRFG:n 3 pykälän nojalla myönnettyjä tukia ei ollut tarkoitettu ympäristönsuojeluinvestointien osarahoitukseen. ZonenRFG:n mukaisen aluetukijärjestelmän ja EStG:n 7d pykälän mahdollisten tuki-intensiteettien vertailu ei riitä perusteeksi osoittamaan tavoitteiden samanlaisuutta. Myöskään tukikelpoisuuden laskentaperusteet eivät ole välttämättä yhtäläiset. Komission käsityksen mukaan SAG:n kannalta kyseiset tuet itse asiassa lähes vastasivat alueellisia investointitukia. Ympäristönsuojelullisten tavoitteiden saavuttamiseksi ne eivät olleet tarpeellisia. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut asiassa Saksa vastaan komissio 3 päivänä lokakuuta 1985 antamassaan tuomiossa ([29]), komissio ei voi missään tapauksessa sallia sellaisten valtiontukien myöntämistä, jotka eivät ole välttämättömiä EHTY:n perustamissopimuksessa määrättyjen tavoitteiden saavuttamiseksi ja jotka johtaisivat kilpailun vääristymiseen teräksen yhteismarkkinoilla.

(140) Lisäksi Saksan 10 päivänä toukokuuta 1999, 14 päivänä lokakuuta 1999, 17 päivänä tammikuuta 2000 ja 28 päivänä maaliskuuta 2000 toimittamien vanhojen laitosten uudistamista uusien normien mukaisiksi koskevien tietojen perusteella ei ollut mahdollista tarkistaa, että kyseisten laitosten jäljellä oleva elinaika oli riittävän pitkä ja etteivät uudet investointipäätökset olisi olleet tarpeen taloudellisista syistä tai laitosten ja laitteiden iän vuoksi.

(141) Komissiolla ei myöskään ole käytettävissään tietoja investointien vaikutuksista kapasiteettiin.

(142) Saksan yleinen väite, jonka mukaan kyseiset investoinnit eivät alentaisi tuotantokustannuksia, ei näytä pitävän paikkansa. Esimerkiksi 28 päivänä maaliskuuta 2000 päivätyn kirjeen liitteestä 3B käy ilmi, että laitoksen nykyaikaistaminen konvertterikaasun tuotantoon mahdollistaa sen toimintakustannusten alenemisen. Väite, jonka mukaan tällainen laitoksen kustannusten aleneminen ei alentaisi yrityksen kokonaiskustannuksia, koska muut polttoaineet olisivat mahdollisesti halvempia, ei pidä tässä tapauksessa paikkaansa.

(143) Saksan väite, jonka mukaan kyseiset tuet olisivat antaneet mahdollisuuden aikaistaa ympäristönsuojelun tason parantamista, on puutteellisesti perusteltu.

(144) Näin ollen komissio päättelee, että Saksan ZonenRFG:n 3 pykälän nojalla sääntöjenvastaisesti myöntämiä tukia ei voida hyväksyä.

(145) Komissio toteaa, että Saksalla on ollut lukuisia tilaisuuksia antaa ympäristönsuojelutoimenpiteitä koskevia lisätietoja ja että 28 päivänä maaliskuuta 2000 päivätyssä kirjeessä annettu tarjous, joka koski uusien lisätietojen toimittamista tai tarkastuksen tekemistä paikan päällä, ei sisältänyt mitään sellaista, jonka mainitsemiseen Saksalla ei olisi ollut tilaisuutta jo aikaisemmin.

(146) Saksan 14 päivänä lokakuuta 1999 ja 17 päivänä tammikuuta 2000 päivätyissä kirjeissä oleva viittaus vuosina 1986—1995 toteutettuihin investointeihin liittyviin yhteismarkkinoille soveltuviin 92,5 miljoonan Saksan markan tukiin ei ole tässä tapauksessa perusteltu. Kyse on vain jälkeen päin tehdyistä arvioista. Vuosina 1986—1995 voimassa olleet terästukisäännöt mahdollistivat vain yleisten tukijärjestelmien mukaisten ympäristönsuojelutukien myöntämisen helpottamaan vähintään kaksi vuotta ennen uusien pakollisten normien voimaantuloa käytössä olleiden laitosten mukauttamista kyseisiin normeihin. Myönnetty tuki ei saa lisäksi ylittää 15 prosentin tuki-intensiteettiä. Taulukko, joka on esitetty 14 päivänä lokakuuta 1999 päivätyssä kirjeessä, sisältää kuitenkin uusille laitoksille myönnettyjä tukia, joiden intensiteetti on 30 prosenttia.

(147) Vuosina 1986—1995 toteutettujen investointien osalta komissio ei voi hyväksyä uusia ympäristönsuojelutukia. Itse asiassa yritys on toteuttanut investoinnit hakematta mitään muuta tukea kuin lisäpoisto-oikeutta. Siksi muut tuet olisivat osoittautuneet hankkeiden toteuttamisen kannalta tarpeettomiksi ja näin ollen yhteismarkkinoille soveltumattomiksi.

(148) EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklaa ei voida soveltaa 121—125 kohdassa esitetyistä syistä.

(149) Kiistanalaisten tukien tarkkaa määrää laskettaessa on noudatettava samoja menetelmiä, jotka on esitetty tämän päätöksen aluetukia koskevassa osassa.

([29]) Asia 214/83, Saksa v. komissio (Kok. 1985, s. 3053, 30 kohta).

Yhteismarkkinoille soveltumattomien sääntöjenvastaisten tukien takaisinperintä

(150) Tuensaajan on pääsääntöisesti maksettava takaisin yhteismarkkinoille soveltumaton tuki. Tuensaajalle ei saa koitua hyötyä siitä, että jäsenvaltio on EHTY:n perustamissopimuksen ja terästukisääntöjen määräysten vastaisesti myöntänyt sille julkisia varoja.

(151) Toisin kuin Saksa komissio katsoo, että sääntöjenvastaisilla ja yhteismarkkinoille soveltumattomilla tuilla on vaikutuksia ja niistä aiheutuu jatkuvasti haittaa kyseisten yritysten kilpailijoille. UK Steel Association onkin jopa vaatinut kyseisten tukien väliaikaista takaisinperintää.

(152) Voidakseen palauttaa ennen sääntöjenvastaisten ja yhteismarkkinoille soveltumattomien tukien myöntämistä vallinneen tilanteen komission on määrättävä tuet maksettavaksi takaisin.

(153) Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut 8 päivänä kesäkuuta 1995 antamassaan tuomiossa ([30]), että "komissio ei voi valtion tukien takaisinperimistä koskevissa päätöksissään ottaa veron vaikutusta huomioon takaisinperittävän tuen määrää laskiessaan, vaan sen on osoitettava ainoastaan takaisinperittävä bruttomäärä."

(154) Tässä päätöksessä on jo todettu, ettei komissiolla ole käytettävissään riittäviä tietoja kyseisten tukien tarkan määrän laskemiseksi.

(155) Sääntöjenvastaisten ja yhteismarkkinoille soveltumattomien tukien pääoman lisäksi on perittävä takaisin myös sille lasketut korot. Jos sääntöjenvastaisesti myönnettyjen tukien takaisinmaksun yhteydessä ei perittäisi korkoa, tukien vastaanottajayritys säilyttäisi laittomista tuista korottoman lainan muodossa saamansa taloudellisen edun. Koron perinnästä luopuminen merkitsisi itse asiassa tukea, joka on vääristänyt tai uhannut vääristää kilpailua ([31]).

(156) Nyt voimassa olevat terästukisäännöt sisältävät sääntöjenvastaisesti myönnettyjen tukien takaisinperinnässä noudatettavaa menettelyä koskevat yhteisön säännöt. Terästukisääntöjen 6 artiklan 4 kohdassa säädetään, että takaisinperintään on sisällytettävä tuen maksamispäivästä alkaen kertyvä korko, joka perustuu aluetukiohjelmien arvioinnissa käytettyyn viitekorkoon.

(157) Saksan ehdotuksia, joiden mukaisesti korkojen laskemisessa olisi käytettävä verovelkojen korkoa vastaavaa 6 prosentin korkoa tai diskonttokorkoa koskevan analyysin yhteydessä mainittua 6,5 prosentin korkoa, ei voida hyväksyä. Tarkasteltavana olevassa tapauksessa sovellettavien korkokantojen määrä on sama kuin tutkittuna ajanjaksona voimassa olleiden viitekorkojen määrä (katso edellä esitetty taulukko).

(158) Tämän menetelmän noudattaminen ei johda laittomien ja yhteismarkkinoille soveltumattomien tukien takaisinmaksuun määrällä, joka ylittäisi yrityksen saaman edun määrän. Kuten diskonttokorkoja koskevan analyysin yhteydessä on esitetty, viitekorot antavat tässä tapauksessa parhaimmat mahdollisuudet arvioida edunsaajille kyseisistä tuista koituneita taloudellisia etuja.

(159) Lopuksi komissio viittaa menettelyä aloitettaessa esitettyyn toteamukseen, jonka mukaan Saksa ei pidä mahdollista takaisinmaksua sanktiona, minkä vuoksi se olisi verovähennyskelpoinen. Komissio on kysynyt, mitä seurauksia tällaisella verovähennyskelpoisuudella on. Tästä asiasta Saksa ei ole ilmoittanut kantaansa.

(160) Saksan pannessa tämän päätöksen täytäntöön komissio tarkastaa, että takaisinperittävä määrä vastaa sääntöjenvastaisten ja yhteismarkkinoille soveltumattomien tukien arvioitua määrää. Koska edun suuruus laskettaisiin käytännössä verojen jälkeen, komissio odottaa, että myös takaisinperinnässä noudatetaan vastaavaa nettoarvoa.

VI PÄÄTELMÄT

(161) Komissio toteaa, että Saksa on myöntänyt Salzgitter AG:lle / Preussag Stahl AG:lle ja yhtymän EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluville tytäryhtiöille (nykyisin nimen SAG alle kootut yhtiöt) tukia lisäpoistojen ja verovapaiden rahastojen muodossa sääntöjenvastaisesti ja rikkonut siten EHTY:n perustamissopimusta ja asiaa koskevia terästukisääntöjä.

([30]) Asia T-459/93, Siemens AG v. komissio (Kok. 1995, s. II-1675).
([31]) Katso edellä mainittu tuomio asiassa Siemens vastaan komissio, 97 kohdasta eteenpäin.

(162) Laskentaperusteet ovat seuraavat:

(miljoonaa Saksan markkaa)

lisäpoistot	verovapaat rahastot
484	367

(163) Tästä johtuvat tuet, joiden määrä Saksan on vielä laskettava komission kanssa yhteistyössä, eivät sovellu yhteismarkkinoille.

(164) Tämän vuoksi Saksan on perittävä nämä tuet takaisin.

(165) Vaihtoehtoisena menetelmänä avustusekvivalentin laskemiseksi voitaisiin käyttää yrityksen vuotuisia veroilmoituksia peruuttamalla sääntöjenvastaisia ja yhteismarkkinoille soveltumattomia lisäpoistoja sekä verovapaita rahastoja koskevat kirjaukset. Pääomakorot on laskettava tarkoitukseen soveltuvaa menetelmää noudattaen,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Valtiontuet, jotka Saksa on myöntänyt Salzgitter AG:lle, Preussag Stahl AG:lle (PSAG) ja yhtymän EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluville tytäryhtiöille, nykyisin nimen SAG — Stahl und Technologie alle kootuille useille yrityksille, ZonenRFG:n 3 pykälän nojalla lisäpoistoina, joiden tukikelpoinen perusta on 484 miljoonaa Saksan markkaa, ja verovapaina rahastoina, joiden tukikelpoinen perusta on 367 miljoonaa Saksan markkaa, eivät sovellu yhteismarkkinoille.

2 artikla

1. Saksan on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitettujen ja tuensaajalle sääntöjenvastaisesti maksettujen tukien perimiseksi takaisin.

2. Tuet on perittävä takaisin viipymättä Saksan lainsäädännön menettelyjen mukaisesti, jos niissä mahdollistetaan tämän päätöksen välitön ja tehokas täytäntöönpano. Takaisinperittävään tukeen sisällytetään korko alkaen siitä, kun tuki asetettiin tuensaajien käyttöön, tuen todelliseen takaisinperintään asti. Korko perustuu aluetukien avustusekvivalenttien laskennassa käytettyyn viitekorkoon.

3 artikla

Saksan on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta sen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet. Erityisesti on ilmoitettava kyseisten tukimäärien laskemisessa tosiasiassa käytetyt menettelyt ja tuen takaisinperintää koskevat yksityiskohtaiset ehdot.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu Saksan liittotasavallalle.

Tehty Brysselissä 28 päivänä kesäkuuta 2000.

Komission puolesta

Mario MONTI

Komission jäsen